

Zenitovansko Sege Slovencev goriske okolice.

(Drog?)

Človeku priložnosti, da ženini najde nevesto, menata vi, kot so Slovenci goriski domnji). - in bog hotel: da bi bil ta edini naslednik tistega sovražnega nagrujenja & plasu, ki ga se letosnja glozdana bolezn in lakota zadušiti in zatreti ne more, kakor se ob vedel jah lahko vsaki čini prepriča. Kjer je luč, je tudi senca!

Kot sta fant in deklina svoje srčne zadeve med soto pravnata, in ta sklepatašim poročje, se poda prihodaja nevesta nekaj časa pred ženitovjore svojimi stariši ali tudi bližnjim žlaho & ženinu na „sogled“. Pri kofarcev vna in podobni junji se o potrebnih rečeh pogov-
rijo, to je groha. Zenitovanje se se odlašā dolgo, in more-
biti je tudi salski dan.

Kakor letni čas tako sta tudi dva dneva v tani, sleda in poudeljih ženitovanju posuečana; le o poseb-
nih obličinah odstopi kdo od stare narade.

Ko pride dan poroke, se začnejo stoli neveste ure sha-
jati svatje, vsak par, kamor je povabljen. Dva neveste
in desete se vsedejo & zaferke, ali prav za prav & kot-
silu, obstoječem pri gospodi iz narodnih oprdelanskih jedi,
med kterimi je mogle nekaj tudi „potenta“ biti, vendar je
pogladil na tega ta, da pečenko brez salate jedo. V pravem
času se naptavi „novic“ (ženin) & svojimi svati in god-
ci, kterim to dan edino le „tovari“ (drug) zamkazuje,
po „novico“ (takor pri nas pravijo nevesti).

Tukaj se se priložnostjo od godcov kaj pradata.
muzika je pri starem ostala iz basa, štanta (violine)
in salterije); prav inenitno je micalo biti ženitovanje,
kjer so imeli dvojje štantov. Zdaj je to se drugači:
velik kolak so v tem naši Slovenci naprej storili.
nestara muzika: vsajše popotnica, dolcari in polke mora-
jo namestovati nekdanjo groto, pa narodsko godbo, nasirax-
no kak stal zastopnik narodskih seg & širokim obdobjem
tuzno glavos maja in to sedajjor narost jemilo vaje gdi-
mije: „v mojem času je vse to lepše bilo!“ Pa stol sim
pozabil, da sim ženina por nevesto poslal.

Čez vrh reči se sme moški celo re & svate iti,
namreč čez plajta ne in re čez samokresa; le tarasina
ne potrebuje samokresa (pistole). Približaje se nevestine-
mu domu, ustrelijo vsi & svatu, med tem ko so poprej
le dolj poredkoma, zdaj eden, zdaj drugi, streljali. Dvomi-
čue svata najdejo zaporta. Nevestini tarasina, strelati

Čak drup, skoči na dvorišče in gačne popravi: Kaj pome-
ni tako streljanje, tako streljanje? Snuenije Starasina
mu odgovori, da so ravnili tako, ktera ima znanje na
glavi, in da se je tudi notri skila ter ga prosil kaj je
iskat gre. Si se znanje kudo in otro, desedvanje in
prepiranje; uendar se pa vrtanju Starasina ota, jih
na dvorišče spusti in gre v soto, kjer so nevestni svatje
skriti. Kar popred karko staro žensko, kuharico ali ot-
roka, ali če čas pripusti, da se karko steni, njega vrn
pripelje in prita in prita: "keli je ta?" mu odgovorijo:
"tudi to znanje za ljubo in za dobro, pa suva svi."
Pred zadnjim, potem kje je že vse, Staro in mlado, lepo
in gredo vrn izpeljal, pokazuje "travčico" (družico).
"Ča ji je vso prava," mu odgovorijo, "pa le znan-
nja nima." Starasina pa, rekče da je že vse preiskal,
noče nič več vediti in iskati. Zenuro Starasina
toliko lepi prosil, kolikor bolj se mu ustavlja, tudi
svatje in svatov prvi godci zalozijo svoje prošnje, nek-
let kakovatnega moza ne omecijo, da jim se uklat,
pa zadujikat priskati objubi. Gle in pripelje "svatov".
So zabnavljano tico z enim glasom ga dvoje - vas ljubi
in koljiti - sprozajo, in berž se z groznim veseljem konj-
stnim prijat lome pridružijo. Kitiu gospodar jim gačne
po svatje napivati. Dolgo pa vendar se ne smejo muditi,
kjer je ednajsta že skila in laono jih (danes deliti grov)
k poroki rabi.

Če potni, za celi dan deljivni red je da: kar pred gle je-
nin (novic) in od njega neločljivi "travč" in če je med
svatje kak neženjen fant; ga njimi grejo godci, potem
nevesta s svojim vedno gostim svatom, Starasinom, in
gadjije svatje bez rala. Kancol koli gredo, se porcedem
potu neprenehoma strelja. Čerhvi si posebnih svatov;
med sv. draso se svoje pesem, od nebitke svatke (kavod-
no) z oglelami. Glečena je vsolepna beseda: - Ča poroki
jo splemi se zadujikat njimi Starasina od ataja do
kropionika, kjer jo za eno papir grovit (neveljavno) to-
lar vgroči ženuovemu Starasinu, kteri je poda žegnau
vodo. Da planišču pred cerkvijo eno malo poplesajo,
to je, Starasina zasučče nevesto vuklat ali bitkat obo-
li, in godci zagodejo eno porstareu (stajersko, ali
kako naši kahi pravijo "ma schiava"), in kje se
podajo na nevestni dom na jelo, ob pomauklanju
pobstola tudi kam drugam.

Starasina gačne jelo z nevesto; svatje plotejo ej-
japova svatki s svojo ženo, potlej pa vse porček karko
se jim ljubi. "Sestrajji smejo plerati le z novljenjem

Tovariš; tudi se jim piti da. Dina vsé zmiraj iz štati nov
stih staršev. Škaki hip tóče ta ali mi š k skuu al
na dovitčé vstelit & svojim samostresom.

Kake pol ure pred solučnim zehodom pridexda že
muro klapec ali sulajši deat s štikom (to je, pas soloo,
pas konj) por, dalor. No, in žiona, se je & zelanom le-
por solučnoro. Med tem, ko govjač umalo govjuja,
pregleda in poiče svasta por vseh sobah, je čim čila nose-
biti kaj, vsajga porabila. Ako si sosedov tukaj, vsé narodom
se poslovit. Glaj stopi ženu & svetitine snateri, ki
sedi na strinjah, hčeri vamenjenih in prositje jo porjuja,
da si mu dovolila hčerde proč pofati, je podar en tolar,
ki ga ona bolj iproči pričujóči hčeri. Komu mati &
svetnim klavstvom to dovolijo, zglabita ov in tovariš
štine & svetitini oblačili napolujene, drugi popadajo
posteljo in nabatejo na voz, in to je, dela, ki jo je mogel
dne popred govjač ceniti. Se štine so iz naj lepšega
srehobega lesa, & vspeleji in složenimi podobami tvoj,
svetlic idd. licub, idd. laue; ena pride kraj, druga ko-
nec postelje. Mesto druge podobaste štine narovuje
jo pa sedaj sploh grepske štine. Na štine se ve-
dejo štiri mlade, pa majene žene, se & sragom
naprej obrajene; poslednje dve deklete zglavnike na
kolnih. Na zarm privožjo kotov, ki je razine postelja,
ki ga za klobuk dobi, in rute, ki mu jo družica daruje,
govjačevor plačilo. Kotov se se sme umociti, kol je med
nala zapuamek snaterinstva.

Kadar je že vse za odhod pripravljeno in se je vsedno
& soljami žalita nevesta pri starših, ki doma ostajajo,
svetno postlovida, jo sprejme glaj, staršina & rozu, kjer
ji je govjač na sredi narezano vito prestjedel, & ktero
napopred v duhu slovenske pobožnosti pred konji druž
nacedi in enormalor pogumi; pa kol se ji narezana vito
glomi, en kol čez vito druž, drugi ji je čez ramo umaknil.

Čela družba vsé v znamenju sedu pred rogom. God-
ci gadejo neto staro, snid in očut dom neveste prime-
šeno popotnico, ktera se se edina novemu duhu časa
vstavlja in za staro narodsko pravico poteguje. Si
popotnici se navadno smešne besede podstavljajo,
na priliko: „saj jo seljimo (dvakrat) od polente
& močnitke“. Tako nastopi nevesta, sed močbiti
ne dolgo, pa saj imenitniše popotvanje & slečo ali
neslečo. ~~XXXX~~

Da si se jim pa veta popoti ne posušile korené, pre-
vidijo se že doma & vinom & falih najplihah, ki suvajo
biti & vsaki boljše smešni niti. Znanor in prijatov

med potoma se prepizajo. Domači fantje imajo navo-
do jim kak vlog ali bran vzeti čez cesto in jim za-
pirati pot. Popred jim fantje napivajo, potem jim še
le suatje poručajo; potobno selja to, ako se jim delke
uklade in ž rasi odpelje.

Ko so pa razgrnje vendar, kljub vsem spodob-
lejim & temo, slečno koppel domi in so d. Strahun & Helan
in vishom raznauiti svoj prihod, stopi mati - tacia
(velika mati) na visili prag & d. Malico & Sotak. Sta-
šina ji & grešmi pripotčili in vsčili predstavi sevesto,
steri ona kitalat kapiva, sevesta pa s tim razodca svo-
jo hvaležnost, da tisti talar, ki ga je prejela, & k. k. letos
vije. Potem jo peljajo & kuhinjo, in k. k. se priprav-
ljeno stol vsede, ji podajo leporebčnega stroka, da
ga end malo poprava; stroku pravijo „pokolucik“.
Kuharica jo spremi & sprijeti in ji skraj od vseh
jedi ponudi & pokus.

Med tem je pa že ženin & pomožni tovarna in dru-
gih možkih halo spravi na svojo mesto, in bilo bi
respametno se goperstavljati prijaznemu vabjenju
lepo, pogovorne snive in iz kuhinje kuhinjskega duha.

Še se le začne pravo žentevinsko veselje. K. k. je
mi ni treba na čisto popisovati, kes se stnašajo, ka-
kol je sploh ob tacih veseljih navadno.

Pa sečiji se delijo „kolaci“. Družica vstane in,
mucivši velenja kolacov, govori ženina in celo se-
selo družbo & prid seveste takole: „Kovic pet petic!“
„Staršina, dva cekina:“ itd. Koliko je je pri ženski
sramožljivosti mogoče. Ženine predloži pravemu
kolacu in navada je, da ji en talar vije & kolacovo
kuhijo; en talar so premika spremil jeama od se-
veste, ki ji je za vsačička vselij, po dva kolaca na vs-
rožnik poklada, od svata do svata, in vsaki vije &
sred kolaca svoj dar, azame pa le ulega: tako radi
sposobnost, porsteri se vedejo saj te dan. - Spredaj je
tudi godec denarje pobiral, potem k. k. je bil & s. k. jim
svojim svate pristupil in & rado darosti spodbadl;
dan denarini pa stusajo, zadite, koliko se do god-
com plačalo, in koliko glozijo dej sami možki psi
mizi. Kasno tako se tudi gublja navada, da se ku-
harica & kuharico pri gostih pobira svoje plačilo
in na dolgo in na debelo od stasne vesice pripravu-
je, ki jo je vinar na luncih napravil. Za svojo skladjo
pa tudi ženske.

Pa sečiji se gre zopet plesat in ples se skor do jutra.
Stroike za sečijo morate ste vsi tepeti; gutega

